

Історія книжкового мистецтва та книжкової графіки

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>02 Культура і мистецтво</i>
Спеціальність	<i>023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i>
Освітня програма	<i>Образотворче мистецтво</i>
Статус дисципліни	<i>Обов'язкова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити ЄКТС/ 120 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>екзамен</i>
Розклад занять	<i>Лекційні і практичні заняття</i> http://roz.kpi.ua/
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: кандидат мистецтвознавства, доцент, Коренюк Юрій Олександрович</i> yu.korenuyk@gmail.com <i>Практичні: кандидат мистецтвознавства, доцент, Коренюк Юрій Олександрович</i> yu.korenuyk@gmail.com
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/MzEwMDMxODgwNTg3

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна вивчається задля формування загальних уявлень про етапи розвитку рукописних та друкованих книг від появи перших носіїв графічно фіксованої інформації до сучасних технологій макетування поліграфічної продукції.

В результаті засвоєння кредитного модуля студенти мають продемонструвати такі результати навчання:

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).

Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної само ідентифікації.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна викладається в 3-му семестрі 2-го курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Для опанування предмета потрібні базові знання із загальної історії, історії світового мистецтва та літератури на рівні шкільної програми.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні	СРС
Розділ 1. Матеріали і форми найдавніших книг				
Тема 1.1. Способи фіксації інформації у первісних суспільствах. Книги на твердих матеріалах.	12	2	4	6
Тема 1.2. Книги на папірусі, шкірі, матерії, папері.	12	2	4	6
Тема 1.3. Книги-сувої, книги-кодекси.	12	2	4	6
Разом за розділом 1	36	6	12	18
Розділ 2. Рукописні книги античної доби та середньовіччя				
Тема 2.1. Античні книги-сувої і перші кодекси.	12	2	4	6
Тема 2.2. Середньовічні пергаментні кодекси.	12	2	4	6
Тема 2.3. Перші паперові кодекси.	12	2	4	6
Разом за розділом 2	36	6	12	18
Розділ 3. Друковані книги				
Тема 3.1. Поява і розповсюдження в Європі набірного книгодрукування.	12	2	4	6
Тема 3.2. Зміни в архітектоніці книги. Розвиток друкарських технік.	12	2	4	6
Тема 3.3. Виникнення технологій тонового і кольорового друку ілюстрацій, поява нових видів друкованої продукції і факсимільного репродукування творів мистецтва.	12	2	4	6
Разом за розділом 3	36	6	12	18
Екзамен	12		2	10
Всього годин	120	18	36	64

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Валуєнко Б.В. *Архітектура книги*. К.: Мистецтво, 1976. с. 212.
2. Запаско В.А. *Мистецтво книги на Україні в XVII-XVIII ст.* Львів: Видавництво львівського університету, 1971. 310 с.
3. Запаско В.А. *Українська рукописна книга*. Львів: Світ, 1995. 478 с.
4. *Книга і друкарство на Україні*. К.: Наукова думка, 1964. 316 с.
5. Огієнко І.І. *Історія Українського друкарства*. К.: Либідь, 1994. 448 с.
6. *Українська графіка XI – початку XX ст. Альбом* / А. В'юнник. К.: Мистецтво, 1994.
7. Eliot S., Rose J. *A Companion to the History of the Book*. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell. — 2009. 616 p.

https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/4413763/mod_resource/content/1/ELIOT_ROSE_CompanionToTheHistoryOfTheBook.pdf

Допоміжна

1. Різник М.Г. *Письмо і шрифт*. — Київ: Вища школа, 1978.
2. Bettley, James, Ed. 2001. *The Art of the Book: From Medieval Manuscript to Graphic Novel*. (V&A Publications)
3. Cavallo, Guglielmo, and Roger Chartier, Eds. 1999. *A History of Reading in the West*. (U of Massachusetts P)
4. Glaister, Geoffrey A. 1996. *Encyclopedia of the Book*. 2 nd ed. (Oak Knoll Press)
5. Johns, Adrian. 1998. *The Nature of the Book: Print and Knowledge in the Making*. (U of Chicago P)
6. Steinberg, S.H. 1996. *Five Hundred Years of Printing*. 4 th ed., Rev. John Trevitt. (British Library & Oak Knoll Press)

Інформаційні ресурси

Коротка історія книг <https://artsandculture.google.com/story/OAXR-SPRQmOCew>

Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми

<http://litopys.org.ua/isaevych/is09.htm>

SHARP Web (Society for the History of Authorship, Reading, and Publishing)

<http://www.sharpweb.org>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
	Розділ 1. Матеріали і форми найдавніших книг
1	<i>ЛЕКЦІЯ 1. Тема:</i> Книги з твердих матеріалів. Архаїчні книги, виготовлені з глини, кістки, дерев'яних або бамбукових платівок, кори, листя. <i>Завдання на самостійну роботу:</i> ознайомитися з видами архаїчних книг, виготовлених

	з твердих матеріалів [7].
2	ЛЕКЦІЯ 2. Тема: Книги з папірусу, шкіри, шовку, паперу. Поява і розповсюдження технологій виготовлення легких і гнучких основ для письма: папірусу, обробленої шкіри (пергаменту), шовку, паперу. <i>Завдання на самостійну роботу:</i> ознайомитися з розповсюдженням технологій виготовлення легких і гнучких основ для письма і виготовлення книг [7].
3	ЛЕКЦІЯ 3. Тема: Книги-сувої, книги-кодекси. Сувій – архаїчна форма книг на папірусі, пергаменті, шовку, папері. Перші кодекси, виготовлені з дерев'яних платівок. Розповсюдження пергаменту як основи для письма, поява пергаментних кодексів. <i>Завдання на самостійну роботу:</i> ознайомитися з книгами-сувоями, книгами-кодексами [7].
Розділ 2. Рукописні книги античної доби та середньовіччя	
4	ЛЕКЦІЯ 4. Тема: Античні книги-сувої і перші кодекси. Античні папірусні і пергаментні книги-сувої. Інструменти і матеріали письма на папірусі та пергаменті. Непридатність папірусу для виготовлення кодексів. Перші античні кодекси, виготовлені з дерев'яних навощених платівок, подібних тим, що використовувалися для побутових записів. Інструменти письма по навощеній деревині. <i>Завдання на самостійну роботу:</i> ознайомитися з різновидами античних книг [7].
5	ЛЕКЦІЯ 5. Тема: Середньовічні пергаментні кодекси. Розповсюдження пергаменту як основи для письма, його переваги порівняно з папірусом і дерев'яними платівками. Використання пергаменту для книг-кодексів, поява зовнішніх захисних елементів – обкладинок пергаментних кодексів з дерев'яних дощок. Розвиток технології виготовлення і брошурування пергаментних зошитів у кодекси за доби середньовіччя. Підготовка пергаментних сторінок для написання тексту і для декорації його орнаментами та сюжетними мініатюрами. Інші матеріали для виготовлення кодексів (берестяний кодекс XIV ст. з розкопок у Новгороді Великому). <i>Завдання на самостійну роботу:</i> ознайомитися з середньовічними пергаментними кодексами [7].
6	ЛЕКЦІЯ 6. Тема: Перші паперові кодекси. Поява і розповсюдження в Європі паперу. Перші паперові кодекси, їх недоліки і переваги порівняно з пергаментними кодексами. Зручність паперу в якості основи для високого друку. <i>Завдання на самостійну роботу:</i> ознайомитися з першими паперовими кодексами [7].
Розділ 3. Друковані книги	
7	ЛЕКЦІЯ 7. Тема: Поява і розповсюдження в Європі набірною книгодрукування. Поява і розповсюдження в Європі ксилографії. Початкові спроби застосування суцільних гравійованих дерев'яних кліше для одночасного друку на книжкових сторінках текстів і ілюстрацій. Винайдення набірною друку. Словолитна технологія та набірний друк Іоганна Гутенберга. Розповсюдження набірною книгодрукування в країнах Європи. Поява кириличного набірною книгодрукування. <i>Завдання на самостійну роботу:</i> ознайомитися з розповсюдженням в Європі набірною книгодрукування [7].
8	ЛЕКЦІЯ 8. Тема: Зміни в архітектоніці книги. Розвиток друкарських технік. Використання в друкованих книгах на перших етапах розвитку прийомів декорації рукописів: доповнення друкованих шпальт тексту мальованими ініціалами,

	орнаментальними заставками і сюжетними ілюстраціями. Ручне розфарбовування чорно-біли ксилографічних відбитків. Поява техніки друкування однієї сторінки із застосуванням кількох дощок для отримання багатоколірних відбитків. Перехід колофона на титульний лист, фронтиспіс і авантитул, рубрикація розділів. Поява посторінкової пагінації і колонтитулів. Нові функції обкладинок, поява декоративних форзаців. Розповсюдження різцевого мідьориту, використання його для ілюстрування текстів високого друку. Розвиток шрифтового мистецтва і виникнення шрифтової типометрії. Розробка шрифтових гарнітур і типорозмірів, призначених для набору різних частин основного тексту, для заголовків і підзаголовків, для титульних листів і обкладинок. <i>Завдання на самостійну роботу:</i> ознайомитися з розвитком друкарських технік і змінами в архітектоніці книг [1-7].
9	ЛЕКЦІЯ 9. Тема: Виникнення технологій тонового і кольорового друку, поява нових видів друкованої продукції і факсимільного репродукування. Використання для ілюстрування книг технік глибокого друку, розроблених у станковій графіці XVII ст. (офорт, суха голка, мецо-тинто і ін.). Виникнення технологій плаского літографського друку з розширеними можливостями передачі тонових градацій і кольору (хромолітографія). З винайденням у XIX ст. фотографії і растрового тонового друку, удосконаленого у XX ст. офсетними технологіями, поява спеціалізованих видань з репродукціями художніх творів, максимально близькими до оригіналів, факсимільним відтворенням історичних документів, у тому числі друкованої продукції, виконаної в різних техніках. <i>Завдання на самостійну роботу:</i> ознайомитися з виникненням технологій тонового і кольорового друку і появою нових видів друкованої продукції [1-7].

Практичні заняття

Основні завдання циклу практичних занять:

Практичні заняття мають сприяти засвоєнню і закріпленню змісту кредитного модуля; розвивати навички по практичному використанню отриманої інформації про історичні етапи розвитку техніки виготовлення і декоративного оформлення рукописних та друкованих книг, з метою використання їх при проектуванні макетів сучасної книжкової продукції.

№ з/п	Назва практикуму
1	Види архаїчних книг, виготовлені з твердих матеріалів.
2	Поява і розповсюдження технологій виготовлення легких гнучких основ для письма і виготовлення книг.
3	Книги-сувої, книги-кодекси.
4	Різновиди античних книг.
5	Середньовічні пергаментні кодекси.
6	Перші паперові кодекси.
7	Поява і розповсюдження в Європі книгодрукування.
8	Розвиток друкарських технік, зміни в архітектоніці книги.
9	Виникнення технологій тонового і кольорового друку, поява нових видів друкованої продукції

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва розділу, теми (окремого питання), що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
1	Підготовка до аудиторних занять: ознайомлення з видами архаїчних книг, виготовлених з твердих матеріалів [7].	4
2	Підготовка до аудиторних занять: ознайомлення з розповсюдженням технологій виготовлення легких і гнучких основ для письма і виготовлення книг [7].	4
3	Підготовка до аудиторних занять: ознайомлення з книгами-сувоями, книгами-кодексами [7].	4
4	Підготовка до аудиторних занять: ознайомлення з різновидами античних книг [7].	6
5	Підготовка до аудиторних занять: ознайомлення з середньовічними пергаментними кодексами [7].	6
6	Підготовка до аудиторних занять: ознайомлення з першими паперовими кодексами [7].	6
7	Підготовка до аудиторних занять: ознайомлення з розповсюдженням в Європі книгодрукування [7].	4
8	Підготовка до аудиторних занять: ознайомлення з розвитком друкарських технік і змінами в архітектоніці книг [1-7].	4
9	Підготовка до аудиторних занять: ознайомлення з виникненням технологій тонового і кольорового друку і появою нових видів друкованої продукції [1-7].	4
Підготовка до екзамєну		12
Всього годин		54

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Опрацьовуючи навчальний матеріал навчальної дисципліни «Історія книжкового мистецтва», студенти:

на практичних заняттях

демонструють підготовлені презентації з проблемних питань і тем, дають відповіді на запитання викладача.

Відвідуваність і виконання завдань

Для студентів, які бажають повноцінно засвоїти програму курсу й отримати відмінні результати навчання, необхідні 100% відвідування лекційних і практичних занять. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються. Дедлайн відпрацювань – передостаннє практичне заняття. За відповіді на експрес-опитування на занятті студенту нараховується 1 бал. Для виконання практичних завдань не рекомендується використовувати матеріали, знайдені в ненадійних джерелах, зокрема у блогах у мережі інтернет або публікаціях, що не мають автора, оскільки, як правило, вони мають низьку якість (окрім *Вікіпедії*). У разі сумнівів слід проконсультуватися з викладачем.

Політика університету:

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: робота на 9 практичних заняттях у формі доповідей з використанням презентацій з проблемних питань теми.

Календарний контроль: модульна контрольна робота проводиться тричі на семестр як контроль залишкових знань з трьох розділів кредитного модуля.

Семестровий контроль: екзамен.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що отримуються за:

- 1) роботи на 9 практичних заняттях;
- 3) модульна контрольна робота з трьох частин по 0,66 академічні години кожна

Робота студента:

- на дев'яти семінарських заняттях визначає 72% його рейтингу з кредитного модуля;
- модульна контрольна робота визначає 28% його рейтингу з кредитного модуля .

Студент отримає найвищий рейтинг, якщо він:

- бере активну участь у роботі на практичних заняттях, повно розкриває тему доповіді, відповідає на уточнюючі питання за темою доповіді;
- своєчасно готується до модульних контрольних робіт (МКР) і належно виконує їх після завершення кожного з трьох тематичних модулів. Студенту дається одноразова можливість написати МКР.

Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях на базі недостовірних джерел інформації спричиняють зниження рейтингу студента.

Очікується, що доповіді на практичні заняття студент готує і доповідає самостійно або не більше ніж два студенти готують доповідають за обраною темою.

Викладач оцінює роботу студента на кожному практичному занятті. Рейтинг студента відображається в особистому кабінеті електронного кампусу.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Роботи на 9 практичних заняттях (максимальна кількість балів на 1-му практичному занятті складає 8 балів)

повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд	8
достатньо повна відповідь (не менше за 75% потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь», або незначні неточності	7
неповна відповідь (не менше за 60% потрібної інформації)	6

2. За відповіді на експрес-опитування або на уточнюючі питання за темою доповіді на занятті студенту нараховується 1 бал.

Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр. Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Критерій		Перший календарний контроль	Другий календарний контроль
Термін		Тиждень 8	Тиждень 14
Умови отримання позитивного календарного контролю	Поточний рейтинг	18 ≥ балів	36 ≥ балів

3. Відповідь на екзамені оцінюється у 28 балів та складається з двох питань. Перелік питань до семестрового контролю (екзамену) надані в **додатку А** до силабусу.

Умови допуску до семестрового контролю: наявність кількості балів не менше від 40

повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації)	23-28
достатньо повна відповідь (не менше за 75% потрібної інформації)	11-22
неповна відповідь (не менше за 60% потрібної інформації)	1-10

Екзаменаційна оцінка складається додаванням балів за відповідь на питання екзаменаційного білету та рейтингу, який було набрано протягом семестру.

Максимальна екзаменаційна оцінка: 100 балів = 72 балів (семестровий рейтинг) + 28 балів (відповідь на питання екзаменаційного білету). Якщо студент набрав мінімально допустимий рейтинг (40 балів), то для мінімально достатньої екзаменаційної оцінки (60 балів) на екзамені потрібно набрати не менше ніж 20 балів: 60 балів = 40 балів (семестровий рейтинг) + 20 балів (екзамен).

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше, ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань до семестрового контролю (екзамену) надані в **додатку А** до силабусу.

За наявності у студента документів, які підтверджують його участь у олімпіадах (міських, міжміських, всеукраїнських тощо) за темою семінарського заняття або розділу кредитного модуля ці теми можуть зараховуватись за відповідною тематикою та відповідними балами РСО.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри, кандидатом мистецтвознавства, Ю.О. Коренюком

Ухвалено кафедрою графіки (протокол № 14 від 1.05.2025)

Погоджено Методичною радою НН ВПІ (протокол №12 від 30.06.2025)

Перелік питань до семестрового контролю (екзамен)

Зразок екзаменаційного білету

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»	
Рівень вищої освіти	першого (бакалаврського) (назва ступеня)
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (код і назва напрямку підготовки)
Освітня програма	Образотворче мистецтво (код і назва спеціальності)
Навчальна дисципліна	ІСТОРІЯ КНИЖКОВОГО МИСТЕЦТВА (назва)
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____	
1	Питання з переліку наведених нижче питань
2	Питання з переліку наведених нижче питань
Затверджено на засіданні кафедри	Графіки (назва кафедри)
Протокол № _____	від « » _____ 2021 р.
Завідувач кафедри графіки	_____ (підпис) (Прізвище та ініціали)

ПИТАННЯ для формування екзаменаційних білетів

1. Види твердих матеріалів, які застосовувалися для виготовлення архайчних книг в різних регіонах стародавньому світу (Месопотамія, стародавній Схід, античний світ).
2. Книги у формі сувоїв. Матеріали, які використовувалися для їх виготовлення у різних культурах (Стародавній Єгипет, античне Середземномор'я, стародавній Схід).
3. Єгипетська технологія виготовлення папірусних основ для письма. Розповсюдження папірусу в античному світі. Недоліки папірусних основ.
4. Поява і розповсюдження пергаментних основ для письма. Технологія виготовлення пергаменту. Переваги пергаментних основ порівняно з папірусними.
5. Винайдення паперу в Китаї. Поява і розповсюдження паперу в Європі. Переваги і недоліки паперових основ порівняно з пергаментними.
6. Інструменти і матеріали письма на різних основах (вкриті воском дерев'яні кодекси, береста, папірус, пергамент, папір).
7. Книги-сувої і книги-кодекси в античному світі. Причини витіснення сувоїв кодексами.
8. Римські книги-сувої, варіанти розташування на них тексту та художнє оформлення.
9. Пергаментні кодекси, формати листів, захисні обкладинки кодексів.
10. Розташування тексту і художнє оформлення ранньовізантійських манускриптів.
11. Художнє оформлення візантійських манускриптів постіконоборчого періоду, копіювання сувоїв ранньовізантійського періоду в період македонського ренесансу.
12. Художнє оформлення манускриптів середньо- і пізньовізантійського періодів.
13. Західноєвропейські манускрипти VI – VII ст. (Ірландія, Англія, Франція епохи Меровінгів).
14. Західноєвропейські манускрипти VIII – XI ст. (епоха Каролінгів, романська епоха).
15. Західноєвропейські манускрипти XII – XIII ст. (ранньоготичний період).

16. Західноєвропейські манускрипти XIV – XV ст. (готика, проторенесанс).
17. Застосування друкарських технік на Сході. Ксилографічний друк у Китаї на паперових сувоях, друк керамічними набірними ієрогліфами.
18. Поява і розповсюдження ксилографії в Європі. Книгодрукування з цільних дерев'яних дощок у XIV ст.
19. Принципова новизна набірної друкарської технології Й. Гутенберга.
20. Шрифт і техніка художнього 42-стрічкової Біблії Й. Гутенберга.
21. Розповсюдження набірної книгодрукування в країнах Європи. Конструктивні і художні особливості інкунабул.
22. Заміна в друкованих книгах живописних мініатюр ксилографією. Кольоровий друк в кілька прогонів, розфарбовані ксилографії.
23. Відхід друкованих книг від традицій оформлення рукописних кодексів. Нові прийоми художнього оформлення палеотипів.
24. Поява у кінці XIV ст. кириличного книгодрукування. Діяльність Ш.Фіоля у Кракові та ієромонаха Макарія у Чорногорії.
25. Книги Ф. Скорини, їх художнє оформлення.
26. Книги І. Федорова, їх художнє оформлення.
27. Винайдення мідьориту як перший етап розвитку технологій глибокого друку з розширенням можливостей передачі градацій тону.
28. Друкарня Києво-Печерської лаври. Видання Патерика з ксилографіями гравера Іллі (1661 р.) та з мідьоритами Л. Тарасевича (1702 р.).
29. Зміни в архітектоніці книг впродовж XVI – XVII ст. Нові функції обкладинки як художнього елементу, пов'язаного зі змістом книги.
30. Появою технік травленого офорту, «суха голка», меццо-тинто, акватинто, «м'який лак» і розширення художніх засобів ілюстрування та декорації книг.
31. Поява технологій плаского тонового друку і хромолітографії. Тиражування живописних творів поліграфічним способом.
32. Розробка на початку XIX ст. нових видів шрифтів для заголовків і реклами (акцидентних). Тиражування типографським способом мальованих декоративних шрифтів, їх вплив на книжкову графіку.
33. Винайдення фотографії і технологій растрового тонового друку. Вплив фотографії на дизайн друкованої продукції.
34. Еклектика і «вікторіанський» стиль оформлення книг та акцидентної продукції другої половини XIX ст.
35. Звернення художників книги кінця XIX ст. (В. Морріс) до традицій інкунабул друкаря Ерхарда Ратольда (1447-1528).
36. Спрямування «естетизм» в оформленні книг і творчість англійського графіка О.Брдслея.
37. Специфіка книжкового дизайну стилю модерн.
38. Творчість російських художників-ілюстраторів кола «Мір іскуства» в царині ілюстрації та книжкової графіки.
39. Творчість українського графіка Г. Нарбута, його співпраця з видавництвом І. Кнебель у С-Петербурзі.
40. Робота Г. Нарбута в Україні. «Українська абетка» Г. Нарбута.
41. Вплив на книжковий дизайн авангардного мистецтва у 1910-20-х рр.
42. Книжковий дизайн конструктивістського спрямування в Росії та СРСР у 1920-х рр.
43. Графіка Баухаузу та «Нова типографіка» в Німеччині 1920-х рр.
44. Книжковий дизайн стилю «ар-деко» як поєднання формальних прийомів авангарду з елементами модерну.
45. Творчість художників-графіків кола бойчукістів як синтез інтернаціонального авангарду з українськими національними художніми традиціями.
46. Оформлення «Кобзаря» Т. Шевченка В. Седляром.

47. Книжкова графіка і агітаційна поліграфія в СРСР періоду 1930-1950-х рр., «сталінський ампір», «героїчний реалізм».
48. Використання книжковою графікою повоєнного періоду формальних приймів різноманітних художніх спрямувань: дада, поп-арт, соц-арт, ін.